

VERGETEN GENTSE SCHRIJVERS: PIERRE LOUÏS (1870-1925)

Als er één Gents auteur haast vergeten of onbekend is, dan is dat zeker Pierre LouÏs. Deze in Gent geboren Fransman, schrijver van romans en poëzie, is als hellenist en dichter waarschijnlijk de wereldberoemdste Gentenaar... jammer genoeg alleen bij “les connaisseurs”, de liefhebbers van erotische literatuur.

Niet dat iedereen zich nu aan erotica moet bezondigen, maar zijn faam en waardering door tijdgenoten (André Breton: “Pierre LouÏs , un des hommes que j’aurais le plus désiré connaître.”) is toch een goede reden om hem bij de jongere generaties van zijn geboortestad nog eens extra onder de aandacht te brengen.

Ik heb voor het eerst met de naam Pierre LouÏs kennisgemaakt, toen ik op een dag een bord met zijn naam zag hangen aan zijn geboortehuis in de Onderstraat: het huis van de toenmalige dokter Jean Lesseliers. Helaas is dat bord al enkele tientallen jaren verdwenen. Hier werd hij geboren (1870) als zoon van de Franse advocaat Pierre-Felix Louis. Vrijwel onmiddellijk na zijn geboorte vertrok zijn moeder met hem naar Frankrijk. Hij bracht zijn jeugd door tussen Parijs en Dizzy (Epernay). Bij de dood van zijn moeder (1879) werd hij door zijn vader aan zijn in Parijs wonende oom Georges, man van cultuur en diplomaat, toevertrouwd die voor zijn verdere opvoeding zou zorgen. Hij had ook nog twee oudere broers en met zijn oudste broer Georges had hij tot het einde van zijn leven een heel intens contact.

Op het lyceum Janson-de-Sailly raakt hij bevriend met die andere eenzaat en door literatuur bezetene, André Gide. Tijdens zijn studietijd aan de Sorbonne, periode van intens lezen en schrijven, maakt hij kennis met Régnier, Heredia, Leconte de Lisle, Mallarmé en Paul Valéry. Terecht kunnen we Pierre LouÏs tegelijk een schitterend hellenist, Parnassien en symbolist noemen. Heel zijn

oeuvre steunt op deze dubbele tegenstelling: droom-werkelijkheid, vorm-idee. In 1892 verschijnt zijn eerste gedichtenbundel *Astrarté*, in 1894 gevolgd door zijn heel beroemd geworden *Chansons de Bilitis*. In 1896 wordt zijn roman *Aphrodite* gepubliceerd. Een groot succes. Neo-paganisme. Een eeuwigdurend spel van de taal met het lichaam van de vrouw, waar Pierre Louÿs de ironie als handelsmerk van zijn geest heeft aan toegevoegd. De vrouw als de perverse meesteres en vergoddelijkte illusie. (Vergelijk: Félicien Rops) hij leeft in die tijd het leven van een dandy en gaat o.a. naar Bayreuth en Londen waar hij ontvangen wordt door zijn goede vriend Oscar Wilde. Het meest is hij in de ban van het klassieke Griekenland. Vandaar dat hij vertalingen maakt van de Griekse dichter Meleagros, epigrammen en elegieën, en zogezegd vertaalde gedichten uitgeeft van een dichteres, tijdgenote van Sappho van Lesbos en dat heeft hij zo knap gedaan dat iedereen geloofde in deze mystificatie. Bij het grote publiek is Pierre Louÿs beter bekend door zijn tweede roman “*La femme et le pantin*” (1898) die drie keer is verfilmd: eerst door Jacques de Baroncelli (1929), daarna door Josef von Sternberg (1935, met Marlène Dietrich) en tenslotte door Julien Duvivier (1958, met Brigitte Bardot). Ook zijn volgende roman “*Les aventures du roi Pausole*” (1901) werd verfilmd. Vanaf het begin van de 20ste eeuw gaat zijn gezondheid achteruit (windgezwel, astma, gezichtsverlies), hij drinkt veel en begint verdovende middelen te gebruiken. Ook de relatie met zijn vrouw Louise de Heredia (die hem ten slotte in de steek laat en trouwt met zijn beste vriend Gilbert de Voisins) verloopt niet meer zo vlot. De inspiratie laat hem steeds vaker in de steek. Zijn dagelijks leven wordt dan ook meer en meer problematisch: bijna blind en niet in staat werk te vinden om een zorgeloos leven te leiden, stort hij zich op zijn bibliotheekpassie en literaire opzoekingen o.a. over Corneille en Molière. Hij verwekt in 1919 een enorm schandaal door te beweren dat de beste stukken van Molière niet door hem maar door Corneille zijn geschreven. Hij schrijft bergen aantekeningen en dossiers, zonder echter tot nieuwe publicaties te komen. Hij heeft wel onophoudelijk nieuwe relaties met jonge vrouwen en hertrouwt in 1923 met Aline Steenackers, die hem drie kinderen zal schenken. In 1916 beleeft hij een poëtische heropflakking en schrijft hij na elkaar drie meesterwerken: *Poëthique*, *Isthi* en *Pervigilium Mortis*. De bekroning van zijn dichterschap. Pierre Louÿs is ook de fotograaf van Franse schrijvers en musici en hij legt een fototheek aan van kleine meisjes. Een jaar vóór zijn dood, in 1924, schrijft hij, of liever: krabbelt hij - ziek, herhaaldelijk opgenomen in ziekenhuizen, door iedereen verlaten en terwijl zijn kostbare boeken gestolen worden (echo's daarvan zijn terug te vinden in het literair dagboek van Paul Léautaud) - in een opwelling van verontwaardiging, zijn bewonderenswaardige en tragische “*Derniers Vers*”.

Als Pierre Louÿs in 1925 sterft, laat hij een massa met paarse inkt geschreven ongepubliceerd werk en duizenden erotische gedichten achter die gestolen, verkocht en verspreid geraken en waar bewonderaars en verzamelaars tot vandaag naar op zoek zijn. Gelukkig zijn sommige teksten en zelfs volledige bundels wel in goede handen terechtgekomen, wat aanleiding heeft gegeven tot ruim een dozijn postume werken.

Tijd dat de plaquette in de Onderstraat terug aan de gevel wordt gehangen.

Daniël Van Ryssel

